

Het is een bijzonder klein, onopvallend galletje, dat destijds door Paul Diederich uit Luxemburg op het licheen werd ontdekt en gedetermineerd. Het heeft de kenmerkende eigenschappen van het geslacht *Tremella*, 2-4-cellige basidiën met longitudinale septen, $18-24 \times 12-18 \mu\text{m}$ en erg grote basidiosporen, $9-10,5 \times 8-10 \mu\text{m}$. De vruchtlichamen zijn convex, licht tot donker grijsbruin, 0,15-0,5 mm in diameter.

Op 8 april 2000 werd *Cosmospora flavoviridis* gevonden op de kopse kant van een *Pinus*-stomp op de Leusderheide nabij Amersfoort (coörd.: 152/458). De kleur van de ampul-vormige peritheciën is donker rood, het nekje is donkerder dan de peritheciën zelf. De sporen zijn tweecellig, hyalien tot lichtbruin en zijn $10-16 \times 5-8 \mu\text{m}$.

Mijn dank gaat uit naar Hans-Josef Schroers van het CBS te Baarn die om de soort met zekerheid te determineren hem heeft uitgekweekt, waardoor de anamorfe *Fusarium melanochlorum* tevoorschijn kwam, herkenbaar aan zijn groene kleur 'in culture'.

Literatuur

- Aptroot, A., Diederich, P., Herk, C.M. van, Spier, L., Wirth, V. 1997. *Protoparmelia hypotremella*, a new sterile corticolous species from Europe, and its lichenicolous fungi. *Lichenologist* 29(5): 415-424.
- Diederich, P. 1996. The lichenicolous heterobasidiomycetes. *Tremella wirthii* Diederich, P., spec. nov. *Bibliotheca Lichenologica*, Band 61: 164-166. J. Cramer, Berlin-Stuttgart.
- Spier, L. 1996. *Tremella wirthii* Diederich, een nieuw lichenicool licheen voor Nederland. *Buxbaumia* 41: 27.

Leo Spier, Amersfoort

Honingzwamverrassing

Termorshuizen, A.J., Lamour, A., Pérez-Sierra, A., Volker, D. 2002. Surprising *Armillaria*. *Coolia* 45(1): 26-27.

In het kader van het promotie-onderzoek van Angelique Lamour over groei van schimmels heeft zij gekeken naar de groei van rizomorfen van *Armillaria* in bosgrond. Hierover wordt later gerapporteerd. Doel was proefvlakken met *Armillaria ostoyae* (Sombere honingzwam) te selecteren, omdat bekend was dat deze soort veel rizomorfen vormt en pathogeen is. Informatie over de groeiwijze van de schimmel in de bodem zou bij kunnen dragen tot inzicht in de ecologie van deze soort en daarmee wellicht aanleiding kunnen geven tot nieuwe wijzen van beheersing.

Geselecteerd werden twee terreinen van ieder 25 m² met resp. *Pinus nigra* en *Picea abies* als waardplanten. De twee terreinen lagen resp. in de gemeente Wageningen en Bennekom; de afstand tussen de twee percelen bedroeg hemelsbreed 2,0 km. Op basis van de morfologie van de aanwezige vruchtlichamen was het duidelijk dat het hier *Armillaria ostoyae* betrof. Het terrein van *Pinus nigra* was eerder al onderzocht door Thea van Gent (1985) omdat hier zo'n zware aantasting voorkwam. Met behulp van compatibiliteitsexperimenten (zie

Aanen, 2001) toonde zij aan dat het inderdaad *A. ostoyae* betrof. Voor de zekerheid werden isolaten van de paddestoelen en rizomorfen gemaakt en deze werden met behulp van een moleculaire methode (voor de kenners: PCR-RFLP van de IGS-regio van het rDNA) onderzocht door Ana Pérez-Sierra van de Royal Horticultural Society (Wisley, UK). Hieruit bleek ondubbelzinnig dat de isolaten van paddestoelen allemaal (vier uit het terrein met *Pinus nigra* en vijf uit het terrein met *Picea abies*) *A. ostoyae* waren. En toen kwam de grote verrassing: alle isolaten uit de rizomorfen (één uit het terrein met *Pinus nigra* en zeven uit het terrein met *Picea abies*) bleken allemaal van *A. lutea* (Knolvoethoningzwam) te zijn! Dit is zeer verbazingwekkend omdat vruchtlichamen van *A. lutea* maar zelden op zure zandgronden gevonden worden (Termorshuizen & Arnolds, 1994). *A. ostoyae* wordt daar juist wel heel vaak aangetroffen en beide soorten vruchtlichamen kom je maar zelden gezamenlijk tegen. Hoewel de aantallen onderzochte isolaten maar heel beperkt zijn, is zelfs het vinden van één enkele rizomorf van *A. lutea* op zure zandgrond een bijzonderheid, temeer daar in de gehele omgeving uitsluitend vruchtlichamen van *A. ostoyae* gevonden worden (deze gedetermineerd op basis van morfologische kenmerken).

Als de beperkte hoeveelheid waarnemingen veralgemeniseerd mag worden dan moet de conclusie zijn dat ook *A. lutea* actief is in zure zandgronden, maar dat hier om een of andere reden de vorming van vruchtlichamen achterwege blijft. Het is ook merkwaardig dat in het *Picea abies*-perceel veel rizomorfen verbonden waren met dikke, houtige wortels van levende bomen, en deze rizomorfen bleken ook steeds tot *A. lutea* te behoren. Tot slot vraag je je af hoe het zit met de ondergrondse aanwezigheid van *A. ostoyae*, aangezien we hiervan geen rizomorfen aantreffen. Hoogstwaarschijnlijk zijn rizomorfen van deze soort wel aanwezig in de grond, maar zijn ze minder talrijk dan die van *A. lutea*.

Uiteraard is ook in de afgelopen honingzwamrijke herfst naartig gespeurd naar vruchtlichamen van *A. lutea* in betreffende percelen, maar ze zijn niet aangetroffen.

Literatuur

- Aanen, D.K. 2001. Soorten en soortvorming in het *Hebeloma crustuliniforme*-complex. *Coolia* 44(4): 197-210.
- Gent, T. van. 1985. Identificatie van *Armillaria* spp. in cultuur en het voorkomen van Honingzwam in een opstand van Corsicaanse den. Afstudeerscriptie vakgroepen Fytopathologie en Bosteelt, 42 pp.
- Termorshuizen, A.J., Arnolds, E.J.M. 1994. Geographical distribution of the annulate *Armillaria* species in The Netherlands in relation to soil type and host range. *European Journal of Forest Research* 24: 129-136.

Aad Termorshuizen, Angélique Lamour,
Dine Volker (Wageningen), Ana Pérez-Sierra (Wisley, UK)